

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

НАКАЗ

22.02.2019 № 446

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
25 березня 2019 р.
за № 293/33264

Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів

{Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства охорони здоров'я
№ 1106 від 12.05.2020
№ 74 від 19.01.2021
№ 1753 від 18.08.2021
№ 520 від 24.03.2022
№ 1640 від 09.09.2022
№ 1555 від 31.08.2023}

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28 березня 2018 року № 302 «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я» **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити такі, що додаються:

- 1) Порядок проведення атестації лікарів;
- 2) Номенклатуру лікарських спеціальностей;
- 3) Зміни до деяких наказів Міністерства охорони здоров'я України з питань безперервного професійного розвитку лікарів.

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19 грудня 1997 року № 359 «Про подальше удосконалення атестації лікарів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 14 січня 1998 року за № 14/2454.

3. Установити, що облік балів за проходження безперервного професійного розвитку рекомендований у 2019 році та обов'язковий з 01 січня 2020 року. Щорічна перевірка особистого освітнього портфолію з балами безперервного професійного розвитку розпочинається у 2021 році.

4. Для лікарів, строк чергової атестації яких настає у 2019 році та які навчалися на передатестаційному циклі у 2018 або 2019 році, нараховується 50 балів безперервного професійного розвитку.

5. Лікарям, строк чергової атестації яких настає:

1) у 2019 році для атестації необхідно подати щонайменше 50 балів безперервного професійного розвитку, отриманих у 2018 або 2019 році;

2) у 2020 році для атестації необхідно подати щонайменше 50 балів безперервного професійного розвитку, отриманих у 2019 або 2020 році;

3) у 2021 році для атестації необхідно подати щонайменше 50 балів безперервного професійного розвитку, отриманих у 2020 році;

4) у 2022 році для атестації необхідно подати щонайменше 100 балів безперервного професійного розвитку, отриманих у 2020 та 2021 роках;

5) у 2023 році для атестації необхідно подати щонайменше 100 балів безперервного професійного розвитку, отриманих у 2020, 2021 роках, та бали безперервного професійного розвитку, отримані у 2022 році. Мінімальна кількість балів безперервного професійного розвитку, яка має бути підтверджена за річний період, у 2022 році не є обов'язковою;

{Підпункт 5 пункту 5 в редакції Наказу Міністерства охорони здоров'я № 520 від 24.03.2022}

6) у 2024 році для атестації необхідно подати щонайменше 100 балів безперервного професійного розвитку, отриманих у 2020, 2021 роках, та щонайменше 50 балів безперервного професійного розвитку, отриманих у 2022, 2023 роках;

{Пункт 5 доповнено новим підпунктом згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я № 520 від 24.03.2022}

7) у 2025 році та наступних роках для атестації необхідно подавати щонайменше 50 балів безперервного професійного розвитку за кожен попередній рік.

{Пункт 5 доповнено новим підпунктом згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я № 520 від 24.03.2022}

6. Передатестаційні цикли у 2019 році проводяться для лікарів, що атестуються у 2019 році.

7. Лікарям, які були безпосередньо зайняті на роботах з ліквідації захворювання серед людей на коронавірусну хворобу (COVID-19) в Україні, строк чергової атестації яких настає у 2020 році, зараховується 50 балів безперервного професійного розвитку. Атестаційна комісія зараховує бали безперервного професійного розвитку на підставі довідки, наданої керівником закладу охорони здоров'я, де лікар брав участь у роботах з ліквідації захворювання серед людей на коронавірусну хворобу (COVID-19).

{Наказ доповнено пунктом 7 згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я № 1106 від 12.05.2020 - застосовується з 12 березня 2020 року}

8. У 2020 році атестації на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням (підтвердженням) звання "лікар-спеціаліст", а також присвоєння (підтвердження) кваліфікаційної категорії лікарів переносяться на період дії карантину, встановленого постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211 "Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2". Термін дії посвідчень про кваліфікаційну категорію та сертифікатів лікаря-спеціаліста, який спливає у період дії карантину, установленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та протягом 30 днів з дня відміни цього карантину, подовжується на один рік.

Лікарі, термін дії посвідчень про кваліфікаційну категорію та сертифікатів лікаря-спеціаліста яких спливає у період дії карантину, установленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та протягом 30 днів з дня відміни цього карантину, мають право атестуватись у шестимісячний строк після закінчення карантину.

З 2021 року атестації на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням (підтвердженням) звання «лікар-спеціаліст», а також присвоєння (підтвердження) кваліфікаційної категорії лікарів проводяться з дотриманням протиепідемічних заходів на період дії карантину, установленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

{Пункт 8 доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я № 74 від 19.01.2021}

Лікарі, строк дії посвідчень про кваліфікаційну категорію та сертифікатів лікаря-спеціаліста яких спливає у період дії карантину, установленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та був подовжений на один рік, мають право атестуватись до закінчення строку дії цього подовження.

{Пункт 8 доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я № 74 від 19.01.2021}

{Наказ доповнено пунктом 8 згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я № 1106 від 12.05.2020 - застосовується з 12 березня 2020 року}

9. На період дії карантину, установленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, обмеження частки балів професійного розвитку за дистанційною формою навчання, передбачені у пункті 2.4 додатка 4 до Порядку проведення атестації лікарів, затвердженого цим наказом, не розповсюджуються на обов'язковий щорічний мінімум балів для проведення чергової атестації.

{Наказ доповнено пунктом 9 згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я № 1106 від 12.05.2020 - застосовується з 12 березня 2020 року; в редакції Наказів Міністерства охорони здоров'я № 1753 від 18.08.2021, № 520 від 24.03.2022}

10. Лікарям, які надають первинну медичну допомогу, у разі якщо станом на 31 грудня 2021 року більше 80 % осіб, з числа осіб, які підлягають вакцинації, та з якими лікар має укладену декларацію, отримали повний курс вакцинації від гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, у 2022 році нараховуються 50 балів безперервного професійного розвитку. Бали безперервного професійного розвитку зараховуються на підставі довідки, наданої керівником закладу охорони здоров'я, де працює лікар.

{Наказ доповнено новим пунктом 10 згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я № 1753 від 18.08.2021}

11. Установити, що:

1) термін дії посвідчень про кваліфікаційну категорію та сертифікатів лікаря-спеціаліста, який спливає у період дії воєнного стану, подовжується на період дії воєнного стану та протягом трьох місяців з дня його припинення або скасування;

2) після відновлення атестацій лікарів до атестаційної комісії подається копія документа, що засвідчує рівень володіння державною мовою відповідно до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»;

3) обмеження частки балів професійного розвитку за дистанційною формою навчання, передбачені у пункті 2.4 додатка 4 до Порядку проведення атестації лікарів, затвердженого цим наказом, не розповсюджуються на обов'язковий щорічний мінімум балів для чергової атестації до 2024 року.

{Наказ доповнено пунктом 11 згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я № 520 від 24.03.2022; в редакції Наказу Міністерства охорони здоров'я № 1555 від 31.08.2023}

12. Директорату науки, освіти, інновацій та кадрів (Ковальчук О.І.) забезпечити подання цього наказу в установленому порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

13. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Лінчевського О.В.

14. Наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

В.о. Міністра

У. Супрун

ПОГОДЖЕНО:

Керівник Секретаріату Спільного представницького органу сторони роботодавців на національному рівні

Р. Іллічов

Голова Спільного представницького органу об'єднань профспілок

Г.В. Осовий

Міністр освіти і науки України

Л. Гриневич

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства охорони
здоров'я України
22 лютого 2019 року № 446
(у редакції наказу Міністерства
охорони здоров'я України
від 18 серпня 2021 року № 1753)

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
25 березня 2019 р.
за № 293/33264

ПОРЯДОК

проведення атестації лікарів

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізм проведення атестації лікарів з метою перевірки рівня теоретичних та практичних навичок, здобутих лікарем під час здійснення ним безперервного професійного розвитку.

Атестація лікарів спрямована на покращення професійної діяльності лікаря для подальшого підвищення рівня якості надання медичної допомоги населенню.

2. Основними завданнями проведення атестації лікарів є оцінка виконання лікарями вимог щодо підвищення їхньої кваліфікації та проходження безперервного професійного розвитку відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28 березня 2018 року № 302 «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я».

3. У цьому Порядку терміни вживаються у значеннях, наведених у Законі України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», Законі України «Про вищу освіту», постанові Кабінету Міністрів України від 28 березня 2018 року № 302 «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я».

4. Види атестації лікарів:

- 1) атестація на присвоєння кваліфікаційної категорії;
- 2) атестація на підтвердження кваліфікаційної категорії.

5. Атестація лікарів на присвоєння або підтвердження кваліфікаційної категорії проводиться за Переліком лікарських посад у закладах охорони здоров'я, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 28 жовтня 2002 року № 385, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 12 листопада 2002 року за № 893/7181 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 06 травня 2021 року № 884) (далі - Перелік лікарських посад).

6. Атестація лікарів на присвоєння або підтвердження кваліфікаційної категорії проводиться за спеціальностями як за основним місцем роботи, так і за сумісництвом.

7. Атестація лікарів на присвоєння або підтвердження кваліфікаційних категорій проводиться за бажанням лікаря. Лікарі, які протягом року після закінчення п'ятирічного строку з дати попередньої атестації не виявили бажання і не подали документи на чергову атестацію та/або лікарі, яким за рішенням атестаційної комісії відмовлено в атестації або присвоєнні (підтвердженні) кваліфікаційної категорії, та/або лікарі, які не працювали більше трьох років за конкретною лікарською спеціальністю не можуть займатися лікарською діяльністю за цією спеціальністю без відновлення медичної практики шляхом проходження стажування (або курсів спеціалізації) відповідно до розділу V цього Порядку.

Лікарі, яким присвоєно кваліфікаційну категорію, проходять атестацію на її підтвердження один раз на п'ять років. За бажанням лікаря, за наявності стажу роботи за спеціальністю відповідно до вимог, визначених пунктом 5 розділу IV цього Порядку, та за умови, якщо лікар демонструє в особистому освітньому портфолію різноманітні види діяльності відповідно до додатку 4 до цього Порядку та вдвічі перевищує мінімальні вимоги щодо кількості балів безперервного професійного розвитку за рік, атестація на присвоєння наступної кваліфікаційної категорії може бути проведена через менший строк, але не раніше ніж через один рік з дати попередньої атестації. У разі позачергової атестації термін наступної атестації встановлюється через п'ять років.

II. Атестаційні комісії

1. Атестація на присвоєння або підтвердження кваліфікаційних категорій проводиться комісіями, що створюються при МОЗ (Центральна атестаційна комісія), Міністерстві охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, структурних підрозділах з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій (далі - атестаційні комісії).

2. Наказом керівника МОЗ, Міністерства охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій (далі - орган охорони здоров'я), при яких створюються атестаційні комісії на присвоєння або підтвердження кваліфікаційної категорії, затверджується персональний склад атестаційної комісії, визначається Голова, заступник Голови та секретар, а також затверджується регламент.

Атестаційна комісія формується із підкомісій.

Члени атестаційних комісій входять до їх складу на добровільних засадах.

3. До складу Центральної атестаційної комісії можуть входити працівники МОЗ, представники професійних асоціацій, організацій роботодавців та профспілок (за згодою), члени груп експертів МОЗ (за згодою).

4. До складу атестаційної комісії та її підкомісій можуть входити працівники МОЗ, Міністерства охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, а також представники професійних асоціацій, організацій роботодавців та профспілок (за згодою), керівники закладів охорони здоров'я (за згодою), науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку здобувачів за спеціальностями галузі знань 22 «Охорона здоров'я» (за згодою), науково-дослідних інститутів (за згодою).

5. Оновлення не менше ніж 1/3 складу атестаційних комісій здійснюється щороку.

6. Формою роботи атестаційних комісій є засідання. Засідання атестаційної комісії є правомочним, якщо в ньому бере участь не менше 2/3 від її персонального складу.

7. Засідання атестаційних комісій проводяться не рідше одного разу на квартал відповідно до щорічного графіка, який затверджується перед початком нового календарного року органом охорони здоров'я, при якому створені атестаційні комісії.

Графік засідань атестаційних комісій розміщується на офіційному вебсайті органу охорони здоров'я, при якому створені комісії.

У разі зміни графіку засідань атестаційних комісій секретар комісії зобов'язаний повідомити осіб, які проходять атестацію, про зміни в графіку не пізніше ніж за три робочих дні до дати проведення засідання, надіславши оновлений графік на їх електронні адреси.

8. Рішення ухвалюються простою більшістю голосів присутніх на засіданні членів атестаційної комісії відкритим голосуванням та оформлюються протоколом засідання, який підписується Головою та секретарем. У разі рівного розподілу голосів голос Голови атестаційної комісії є вирішальним.

Протоколи та документи лікарів, які атестуються, зберігаються протягом строків визначених положеннями Переліку типових документів, що створюються під час діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 12 квітня 2012 року № 578/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 квітня 2012 року за № 571/20884.

9. Центральна атестаційна комісія:

1) проводить атестацію керівників структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій та їхніх заступників, керівників, їхніх заступників закладів та установ медико-профілактичного профілю, керівників, їхніх заступників, лікарів закладів охорони здоров'я, що входять до сфери управління МОЗ, керівників, їхніх заступників центрів (бюро) медико-соціальної експертизи, лікарів медико-соціальних експертних комісій та лікарів підприємств, установ, організацій усіх форм власності, відповідно до профілю клінічної та медико-профілактичної роботи наукових та науково-педагогічних працівників закладів вищої медичної освіти, закладів післядипломної освіти, науково-дослідних медичних установ, які в установленому законодавством порядку допущені до лікарської діяльності, відповідно до цього Порядку;

2) вирішує питання легалізації посвідчень про наявність кваліфікаційних категорій, виданих за межами України;

3) здійснює методичне керівництво роботою атестаційних комісій.

10. Атестаційні комісії проводять атестацію:

1) лікарів закладів охорони здоров'я та фізичних осіб - підприємців, які одержали ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики, ліцензії на діяльність банків пуповинної крові, інших тканин і клітин людини відповідно до переліку, затвердженого МОЗ;

2) лікарів, які працюють за наймом у суб'єктів господарювання, що зареєстровані в установленому порядку як юридичні особи або фізичні особи - підприємці;

3) лікарів медико-профілактичного профілю та лікарів установ соціального захисту населення на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

11. Лікарі, які працюють у закладах охорони здоров'я, що входять до сфери управління центральних органів виконавчої влади, інших органів, при яких створено відповідні атестаційні комісії, проходять атестацію у таких атестаційних комісіях у разі їхнього створення або в Центральній атестаційній комісії відповідно до вимог цього Порядку.

III. Атестація на присвоєння кваліфікаційної категорії

1. До атестації на присвоєння кваліфікаційних категорій допускаються лікарі-спеціалісти за лікарськими спеціальностями, передбаченими Переліком лікарських посад, які працюють за сертифікатом лікаря-спеціаліста та/або посвідченням про кваліфікаційну категорію та мають необхідну кількість балів безперервного професійного розвитку, що нараховуються відповідно до розділу VI цього Порядку.

2. Лікарі, які бажають пройти атестацію на присвоєння кваліфікаційної категорії, подають до атестаційної комісії не пізніше як за місяць до початку її роботи або не пізніше як за місяць до закінчення терміну дії посвідчення такі документи:

- 1) письмова заява;
- 2) атестаційний листок за формою, наведеною у додатку 1 до цього Порядку;
- 3) копії диплома, трудової книжки (за наявності) або витяг з реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, сертифіката лікаря-спеціаліста та/або посвідчення про наявність кваліфікаційної категорії (за наявності);
- 4) особисте освітнє портфоліо з результатами проходження безперервного професійного розвитку за формою, встановленою додатком 2 до цього Порядку, та копіями документів, що підтверджують обліковані бали безперервного професійного розвитку.

На засіданні атестаційної комісії лікар пред'являє оригінали документів, що підтверджують обліковані бали безперервного професійного розвитку, особисто.

3. Атестаційна комісія виносить своє рішення про присвоєння лікарю-спеціалісту кваліфікаційної категорії на підставі документів, поданих відповідно до пункту 2 цього розділу.

4. Кваліфікація лікарів-спеціалістів визначається атестаційною комісією за трьома кваліфікаційними категоріями:

друга кваліфікаційна категорія присвоюється лікарям-спеціалістам, які мають необхідну кількість балів безперервного професійного розвитку та стаж роботи за певною спеціальністю понад п'ять років;

перша кваліфікаційна категорія присвоюється лікарям-спеціалістам, які мають необхідну кількість балів безперервного професійного розвитку та стаж роботи за певною спеціальністю понад сім років;

вища кваліфікаційна категорія присвоюється лікарям-спеціалістам, які мають необхідну кількість балів безперервного професійного розвитку та стаж роботи за певною спеціальністю понад десять років.

5. Присвоєння кваліфікаційних категорій здійснюється у такій послідовності: друга, перша, вища.

6. До стажу роботи за спеціальністю для атестації на присвоєння кваліфікаційної категорії зараховуються періоди навчання в докторантурі й аспірантурі за цією спеціальністю.

Робота в органах охорони здоров'я, служба у Збройних Силах України та інших військових формуваннях зараховується до стажу роботи за будь-якою спеціальністю.

Підприємницька діяльність за однією з лікарських спеціальностей, що підтверджується відповідними документами, зараховується до стажу роботи за цією спеціальністю.

7. Лікарям, що атестуються за спеціальністю «Організація і управління охороною здоров'я», до стажу роботи зараховуються періоди навчання в докторантурі й аспірантурі за будь-якою спеціальністю.

Лікарям, призначеним на посади керівників, їхніх заступників МОЗ, Міністерства охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, закладів, установ та підприємств охорони здоров'я, кваліфікаційна категорія за спеціальністю «Організація і управління охороною здоров'я» може бути присвоєна після трьох років роботи на цих посадах з урахуванням стажу роботи та кваліфікаційної категорії з лікарської спеціальності, з якої спеціаліст мав відповідну підготовку, та за наявності необхідної кількості балів безперервного професійного розвитку.

8. Лікарі, які працюють у МОЗ, Міністерстві охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, структурних підрозділах з питань охорони здоров'я обласних (міських) державних адміністрацій, в профспілках виконавчих апаратів та їхніх організаціях, у Товаристві Червоного Хреста, атестуються за спеціальністю «Організація і управління охороною здоров'я», а також за іншими спеціальностями, якщо вони працюють за сумісництвом у закладах охорони здоров'я.

9. Лікарям за спеціальністю «Медицина невідкладних станів» до стажу роботи для проходження атестації за цією спеціальністю зараховується період роботи лікарем з медицини невідкладних станів системи екстреної медичної допомоги, лікарем-терапевтом, лікарем-педіатром, лікарем-хірургом, лікарем-акушером-гінекологом, лікарем-кардіологом, лікарем-невропатологом та лікарем-анестезіологом з урахуванням наявної кваліфікаційної категорії із зазначених спеціальностей.

Лікарям, які працюють на посадах дитячих спеціалістів, зараховується стаж роботи за цими спеціальностями у лікувально-профілактичних закладах для дорослих і дітей.

Лікарям, які працюють на посадах дорослих спеціалістів, зараховується стаж роботи за ціми спеціальностями у лікувально-профілактичних закладах для дітей і дорослих.

Лікарям для атестації за спеціальностями «Психіатрія», «Наркологія», «Психотерапія», «Судово-психіатрична експертиза» до стажу роботи зараховуються періоди роботи на посадах лікаря-психіатра, лікаря-нарколога, лікаря-психотерапевта та лікаря судово-психіатричного експерта за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

Лікарям за спеціальністю «Трансфузіологія» до стажу роботи для проходження атестації з цієї спеціальності зараховуються періоди роботи лікарем-хірургом станції (відділення) переливання крові, лікарем-гематологом, лікарем-гематологом дитячим та лікарем-анестезіологом за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи для атестації за спеціальностями «Гастроентерологія», «Дієтологія», «Кардіологія», «Ревматологія», «Нефрологія», «Пульмонологія», «Геріатрія», «Алергологія», «Гематологія», «Ендокринологія» зараховуються періоди роботи на посаді лікаря-терапевта за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи за спеціальностями «Неонатологія», «Дитяча гастроентерологія», «Дитяча кардіологія», «Дитяча кардіоревматологія», «Дитяча пульмонологія», «Дитяча алергологія», «Дитяча гематологія», «Дитяча ендокринологія», «Дитяча неврологія», «Дитяча психіатрія», «Дитяча офтальмологія», «Дитяча онкологія», «Дитяча нейрохірургія» і «Дитяча нефрологія» зараховуються періоди роботи на посаді лікаря-педіатра за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи за спеціальностями «Дитяча ортопедія і травматологія», «Дитяча урологія» зараховуються періоди роботи на посаді лікаря-хірурга дитячого за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи для атестації за спеціальностями «Судово-медична гістологія», «Судово-медична імунологія», «Судово-медична криміналістика», «Судово-медична цитологія», «Судово-медична токсикологія» зараховуються періоди роботи на посаді лікаря судово-медичного експерта за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи для атестації за спеціальностями «Рентгенологія», «Ультразвукова діагностика», «Радіонуклідна діагностика», «Променева терапія» зараховуються періоди роботи на посаді лікаря-радіолога за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи для атестації за спеціальністю «Загальна практика - сімейна медицина» зараховуються періоди роботи на посадах лікаря-педіатра, лікаря-терапевта, лікаря з суднової медицини, лікаря з медицини невідкладних станів за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи для атестації за спеціальностями «Терапевтична стоматологія», «Хірургічна стоматологія», «Ортопедична стоматологія», «Ортодонтія», «Дитяча стоматологія» зараховуються періоди роботи на посаді лікаря-стоматолога за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

Лікарям, призначеним на посади лікарів загальної практики - сімейних лікарів, кваліфікаційна категорія за спеціальністю «Загальна практика - сімейна медицина» може бути присвоєна після трьох років роботи на цій посаді з урахуванням стажу роботи та кваліфікаційної категорії за лікарськими спеціальностями «Терапія», «Педіатрія», «Медицина невідкладних станів» та «Суднова медицина» за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи для атестації за спеціальностями «Судинна хірургія», «Торакальна хірургія», «Хірургія серця і магістральних судин», «Проктологія», «Ендоскопія», «Комбустіологія», «Онкохірургія», «Ортопедія і травматологія», «Трансплантологія» зараховуються періоди роботи на посадах лікаря-хірурга, лікаря-хірурга дитячого за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи для проходження атестації за спеціальностями «Дезінфекційна справа», «Паразитологія», «Бактеріологія», «Вірусологія», «Лабораторна імунологія» зараховуються періоди роботи на посаді лікаря-епідеміолога за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи для проходження атестації за спеціальностями «Гігієна праці», «Гігієна харчування», «Гігієна дітей і підлітків», «Комунальна гігієна», «Радіаційна гігієна» зараховуються періоди роботи на посаді лікаря із загальної гігієни за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи для атестації за спеціальністю «Фізична та реабілітаційна медицина» зараховуються періоди роботи на посадах лікаря з лікувальної фізкультури, лікаря з лікувальної фізкультури і спортивної медицини, лікаря-фізіотерапевта за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

Лікарям, призначеним на посади лікарів фізичної та реабілітаційної медицини, кваліфікаційна категорія може бути присвоєна після трьох років роботи на цій посаді з урахуванням стажу роботи та кваліфікаційної категорії за лікарськими спеціальностями

«Лікувальна фізкультура», «Лікувальна фізкультура і спортивна медицина» та «Фізіотерапія».

До стажу роботи для атестації за спеціальністю «Щелепно-лицева хірургія» зараховуються періоди роботи на посаді лікаря стоматолога-хірурга за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи для атестації за спеціальністю «Пародонтологія» зараховуються періоди роботи на посадах лікаря-стоматолога, лікаря стоматолога-терапевта за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

10. За результатами атестації на присвоєння кваліфікаційної категорії атестаційна комісія приймає одне з таких рішень:

- 1) присвоїти кваліфікаційну категорію з конкретної лікарської спеціальності;
- 2) відмовити у присвоєнні кваліфікаційної категорії з конкретної лікарської спеціальності.

11. Підставою для відмови у присвоєнні кваліфікаційної категорії є недостатня кількість балів безперервного професійного розвитку.

12. Протокол з рішенням комісії про присвоєння кваліфікаційної категорії затверджується наказом керівника органу охорони здоров'я, при якому створена комісія, в двотижневий строк з дня атестації.

13. Лікарям, яким присвоєно кваліфікаційну категорію, органом охорони здоров'я, при якому створена атестаційна комісія, видається посвідчення за формою, наведеною у додатку 3 до цього Порядку у місячний строк з дня атестації.

Лікарям, яким відмовлено у присвоєнні кваліфікаційної категорії, видається витяг з протоколу засідання комісії, завірений органом охорони здоров'я, у двотижневий строк з дня атестації.

14. Рішення атестаційної комісії, згідно з яким лікарю відмовлено у присвоєнні кваліфікаційної категорії, може бути оскаржене у судовому порядку.

15. Під час перебування лікаря у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку або дитиною, яка потребує домашнього догляду (тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення дитиною шестирічного віку), відповідна кваліфікаційна категорія підтверджується наказом керівника органу охорони здоров'я, при якому створено комісію, за поданням керівника підприємства, установи, організації.

Лікарі, в яких під час перебування у такій відпустці закінчився термін дії посвідчення про кваліфікаційну категорію, проходять атестацію на присвоєння кваліфікаційної категорії протягом одного року з дати виходу з такої відпустки.

На час перебування у такій відпустці вимоги щодо безперервного професійного розвитку не є обов'язковими.

16. За виробничої потреби або з інших об'єктивних причин (стан здоров'я лікаря, переведення на посади лікарів загальної практики - сімейних лікарів та лікарів з медицини невідкладних станів, у зв'язку з проведенням реформування сфери охорони здоров'я первинної медичної допомоги та екстреної медичної допомоги, надзвичайними ситуаціями природного і техногенного характеру, військовими діями тощо) наказом керівника органу охорони здоров'я, при якому створено атестаційну комісію, де має атестуватися лікар, може бути перенесено строк атестації лікарів на присвоєння кваліфікаційної категорії та продовжено термін дії посвідчення на строк не більше одного року за поданням керівника підприємства, установи, організації, фізичної особи - підприємця, зареєстрованої в установленому законом порядку та з ліцензією на провадження господарської діяльності з медичної практики, або за особистим зверненням лікаря, що є фізичною особою - підприємцем.

IV. Атестація на підтвердження кваліфікаційної категорії

1. Атестації на підтвердження кваліфікаційної категорії підлягають (за бажанням) особи, яким присвоєно кваліфікаційні категорії, у строк до п'яти років з дня попередньої атестації.

2. Лікарі, які бажають пройти атестацію на підтвердження кваліфікаційної категорії, подають до атестаційної комісії не пізніш як за місяць до початку її роботи такі документи:

- 1) письмова заява;
- 2) атестаційний листок за формою, наведеною у додатку 1 до цього Порядку;

3) копії диплома, трудової книжки (за наявності) або витяг з реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, сертифіката лікаря-спеціаліста, посвідчення про наявність кваліфікаційної категорії;

4) особисте освітнє портфоліо з результатами проходження безперервного професійного розвитку за формою, встановленою додатком 2 до цього Порядку, та копіями документів, що підтверджують обліковані бали безперервного професійного розвитку.

На засіданні атестаційної комісії лікар пред'являє оригінали документів, що підтверджують обліковані бали безперервного професійного розвитку, особисто.

3. За результатами розгляду поданих документів атестаційна комісія приймає одне з таких рішень:

- 1) підтвердити кваліфікаційну категорію з конкретної лікарської спеціальності;
- 2) відмовити у підтвердженні кваліфікаційної категорії у разі відсутності необхідної кількості балів безперервного професійного розвитку.

4. Атестаційна комісія виносить своє рішення про підтвердження кваліфікаційної категорії на підставі документів, поданих відповідно до пункту 2 цього розділу.

5. Рішення атестаційної комісії, згідно з яким лікарю відмовлено у підтвердженні кваліфікаційної категорії, може бути оскаржене у судовому порядку.

6. У разі підтвердження лікарем кваліфікаційної категорії в посвідченні проставляється відповідна відмітка або видається нове посвідчення, якщо у попередньому не залишилось місця для відміток, у місячний строк з дня атестації.

7. Під час перебування лікаря у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку або дитиною, яка потребує домашнього догляду (тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення дитиною шестирічного віку), відповідна кваліфікаційна категорія підтверджується наказом керівника органу охорони здоров'я, при якому створено комісію, за поданням керівника підприємства, установи, організації.

Лікарі, в яких під час перебування у такій відпустці закінчився термін дії посвідчення про кваліфікаційну категорію, проходять атестацію на присвоєння кваліфікаційної категорії протягом одного року з дати виходу з такої відпустки.

На час перебування у такій відпустці вимоги щодо безперервного професійного розвитку не є обов'язковими.

8. За виробничої потреби або з інших об'єктивних причин (стан здоров'я лікаря, переведення на посади лікарів загальної практики - сімейних лікарів та лікарів з медицини невідкладних станів, у зв'язку з проведенням реформування сфери охорони здоров'я первинної медичної допомоги та екстреної медичної допомоги, надзвичайними ситуаціями природного і техногенного характеру, військовими діями тощо) наказом керівника органу охорони здоров'я, при якому створено атестаційну комісію, де має атестуватися лікар, може бути перенесено строк атестації лікарів на підтвердження кваліфікаційної категорії та продовжено термін дії посвідчення на строк не більше одного року за поданням керівника підприємства, установи, організації або за особистим зверненням лікаря, що є фізичною особою - підприємцем.

V. Відновлення медичної практики

1. Лікар, який своєчасно не пройшов атестацію на кваліфікаційну категорію, або якому відмовлено в атестації на присвоєння або підтвердження кваліфікаційної категорії, не може займатися лікарською діяльністю за цією спеціальністю без попереднього проходження стажування.

2. Стажування лікарів здійснюється у закладах післядипломної освіти або інститутах (факультетах) післядипломної освіти закладів вищої освіти.

3. Направлення лікарів на стажування здійснюється закладом охорони здоров'я, в якому працює лікар, після узгодження із закладом післядипломної освіти або інститутом (факультетом) післядипломної освіти закладу вищої освіти терміну стажування, який визначається в кожному випадку окремо і може становити від одного до шести місяців.

4. З метою визначення строку стажування не пізніше як за 14 календарних днів до проходження стажування заклад післядипломної освіти або інститут (факультет) післядипломної освіти закладу вищої освіти проводить тестування лікарів, яких направлено на стажування.

Рішення щодо терміну стажування лікаря приймається комісією, яка створюється у закладах післядипломної освіти або інститутах (факультетах) післядипломної освіти закладів вищої освіти (склад комісії має бути не менше 3 осіб), за результатами тестування.

5. На період проходження стажування лікар зараховується закладом охорони здоров'я на посаду лікаря-стажиста.

Час стажування зараховується до стажу роботи з спеціальності.

6. Лікарям за час стажування виплачується заробітна плата у розмірі посадового окладу лікаря-інтерна. Лікарі з інших населених пунктів забезпечуються гуртожитком, виплачується вартість проїзду до місця стажування і назад, добові за час перебування у дорозі - за рахунок закладу охорони здоров'я, що зарахувала його на посаду лікаря-стажиста.

7. Лікарі, які не працювали більше трьох років за конкретною лікарською спеціальністю і бажають відновити медичну практику, проходять у закладах післядипломної освіти або інститутах (факультетах) післядипломної освіти закладів вищої освіти курси спеціалізації в порядку, визначеному Положенням про післядипломне навчання лікарів (провізорів), затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 22 липня 1993 року № 166, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 27 серпня 1993 року за № 113.

8. Після закінчення стажування або курсів спеціалізації закладом вищої медичної або післядипломної освіти видається сертифікат або посвідчення про проходження стажування або курсів спеціалізації, що є підставою для відновлення медичної практики за конкретною лікарською спеціальністю.

VI. Механізм нарахування балів безперервного професійного розвитку та проведення їх щорічної перевірки

1. Всі лікарі, які здійснюють професійну діяльність, зобов'язані щороку подавати на перевірку особисте освітнє портфоліо та підтверджувати щонайменше 50 балів. Лікар може декларувати необмежену кількість балів, але під час атестації на присвоєння або підтвердження кваліфікаційної категорії враховується наявність мінімальної кількості балів.

2. Особисте освітнє портфоліо за результатами проходження безперервного професійного розвитку створюється для кожної спеціальності, за якою лікар проходить атестацію.

3. Інформація про види діяльності, за які нараховуються бали безперервного професійного розвитку, може бути включена до декількох особистих освітніх портфоліо за умови відповідності цих видів діяльності кожній зі спеціальностей лікаря, для яких створюється портфоліо.

4. Атестаційна комісія перевіряє бали за проходження безперервного професійного розвитку, зазначені в особистому освітньому портфоліо лікаря, відповідно до критеріїв нарахування балів безперервного професійного розвитку, наведених у додатку 4 до цього Порядку.

5. Особисте освітнє портфоліо з результатами проходження безперервного професійного розвитку створюється лікарем. Облік балів ведеться лікарем та засвідчується керівником закладу охорони здоров'я за місцем роботи у період, за який обліковуються бали.

Особисте освітнє портфоліо лікарів, які припинили медичну практику і не працювали у поточному році, засвідчується керівником закладу охорони здоров'я за останнім місцем роботи.

Лікарі, які зареєстровані як фізичні особи - підприємці та здійснюють медичну практику на підставі ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики за відповідною лікарською спеціальністю, здійснюють облік балів самостійно.

Лікарі - громадяни України, які проживають на тимчасово окупованих територіях, мають право здійснювати облік балів в особистому освітньому портфоліо без підпису керівника закладу охорони здоров'я, який знаходиться на тимчасово окупованій території.

6. Мінімальна кількість балів, яка має бути підтверджена за річний період, складає 50 балів (максимальна кількість балів - необмежена).

За освітні заходи, які не стосуються відповідної лікарської спеціальності (або спеціальностей) лікаря, але є частиною кваліфікаційних вимог, враховуються щорічно:

{Абзац другий пункту 6 розділу VI в редакції Наказу Міністерства охорони здоров'я № 1640 від 09.09.2022}

з питань медичної етики, деонтології, комунікаційних навичок та з інших питань - не більше ніж 8 балів;

{Абзац пункту 6 розділу VI в редакції Наказу Міністерства охорони здоров'я № 1640 від 09.09.2022}

з питань цифрових компетентностей - не більше ніж 20 балів.

{Абзац пункту 6 розділу VI в редакції Наказу Міністерства охорони здоров'я № 1640 від 09.09.2022}

Під час атестації лікарів за лікарськими спеціальностями визначеними в додатку 5 до цього Порядку не є обов'язковою наявність мінімальної кількості балів, яка має бути підтверджена за річний період. Для атестації лікарів за переліченими спеціальностями достатньою є кількість балів безперервного професійного розвитку за підвищення кваліфікації на циклах тематичного удосконалення в закладах (на факультетах) післядипломної освіти, в тому числі за змішаною (денною та дистанційною) формою освіти, двічі на п'ять років.

7. Наявність мінімальної кількості балів, яка має бути підтверджена за річний період не є обов'язковою, якщо у відповідний річний період лікар не обліковував бали або обліковував менше 50 балів внаслідок виникнення об'єктивних причин (стан здоров'я лікаря, надзвичайні ситуації природного і техногенного характеру, військові дії, тощо), підтверджених документально у встановленому законодавством порядку.

Таке врахування балів здійснюється за рішенням атестаційної комісії, про що зазначається в атестаційному листку.

8. Облік балів здійснюється з кожного виду діяльності за критеріями нарахування балів безперервного професійного розвитку, які визначені у додатку 4 до цього Порядку, за наявності документів, що підтверджують участь лікаря в освітньому заході (форму документа визначає організатор такого заходу).

9. Особисте освітнє портфоліо за відповідний річний період подається лікарем для щорічної перевірки до відділу кадрів за місцем роботи до 01 березня.

Відділ кадрів за місцем роботи контролює вчасне подання лікарями їх особистих освітніх портфоліо та перевіряє чи лікар обліковував мінімальну кількість балів за відповідний річний період.

Перевірка особистих освітніх портфоліо відділом кадрів за місцем роботи завершується не пізніше як за 14 робочих днів після закінчення строку подачі.

За результатами перевірки відділ кадрів за місцем роботи надає для затвердження керівнику закладу охорони здоров'я перевірені особисті освітні портфоліо, узагальнений звіт щодо подання лікарями особистих освітніх портфоліо та перелік осіб, які мають проходити атестацію у поточному році.

Керівник закладу охорони здоров'я щорічно затверджує план навчання лікарів у рамках безперервного професійного розвитку та звіт щодо виконання плану за минулий рік.

Керівник закладу охорони здоров'я на підставі інформації наданої відділом кадрів приймає рішення щодо направлення лікаря на атестацію або направлення лікаря на стажування, за що несе персональну відповідальність.

В особистому освітньому портфоліо лікар вказує свої контактні дані (телефон, адресу електронної пошти).

**В.о. Генерального
директора Директорату
медичних кадрів,
освіти і науки**

Т. Орабіна

{Порядок в редакції Наказу Міністерства охорони здоров'я № 1753 від 18.08.2021}

Додаток 1
до Порядку проведення
атестації лікарів
(підпункт 2 пункту 2 розділу III,
підпункт 2 пункту 2 розділу IV)

АТЕСТАЦІЙНИЙ ЛИСТОК

{Додаток 1 в редакції Наказу Міністерства охорони здоров'я № 1753 від 18.08.2021}

Додаток 2
до Порядку проведення
атестації лікарів
(підпункт 4 пункту 2 розділу III,
підпункт 4 пункту 2 розділу IV)

ОСОБИСТЕ ОСВІТНЄ ПОРТФОЛІО з результатами проходження безперервного професійного розвитку

{Додаток 2 в редакції Наказу Міністерства охорони здоров'я № 1753 від 18.08.2021}

Додаток 3
до Порядку проведення
атестації лікарів
(пункт 14 розділу III)

ПОСВІДЧЕННЯ

{Додаток 3 в редакції Наказу Міністерства охорони здоров'я № 1753 від 18.08.2021}

Додаток 4
до Порядку проведення
агестації лікарів
(пункт 4 розділу VI)

КРИТЕРІЇ
нарахування балів безперервного професійного розвитку

№ з/ п	Вид діяльності	Кількість балів		Підтвердний документ
		в Україні	в інших країнах*	
1	2	3	4	5
1. Формальна освіта				
1.1	Здобуття освітньо-наукового та наукового рівнів вищої освіти галузі знань «Охорона здоров'я (доктор філософії, доктор наук).Нарахування балів у рік захисту дисертації	100	100	диплом
2. Неформальна освіта				
2.1	Підвищення кваліфікації на циклах тематичного удосконалення в закладах (на факультетах) післядипломної освіти, в тому числі за змішаною (денною та дистанційною) формою освіти, тривалістю:****			посвідчення
		1 тиждень;	25	
		2 і більше тижнів.	50	
2.2	Професійне медичне стажування за межами закладу, де працює працівник з кількості балів, отриманих за заходи в Україні, враховується не більше 25 за рік**	3 за день	5 за день	відрядження та копія наказу про зарахування на стажування в Україні або сертифікат/диплом для іншої країни із програмою стажування
2.3	Наукова, науково-практична конференція, конгрес, симпозиум, з'їзд:			сертифікат або диплом про участь в конференції. Доповідь підтверджується програмою події та/або публікацією у матеріалах заходу
	участь в одноденному заході;	5*	10	
	участь у заході тривалістю 2 дні та більше;	10*	20	
	стендова доповідь;	20	30	
	усна доповідь.	30	40	
	Одна й та сама доповідь повторно не враховується. Рекламні доповіді не враховуються			
2.4	Професійний розвиток за дистанційною формою навчання з використанням електронних навчальних ресурсів. Кількість балів, що враховуються до обов'язкового щорічного мінімуму,	1 бал за 2 години; англійські курси - відповідно до кількості балів у сертифікаті		сертифікат

	не має перевищувати 15 балів для україномовних та 20 балів для англійськомовних заходів**			
2.5	Навчання на симуляційних тренінгах або тренінгах з оволодіння практичними навичками, в тому числі під час науково-практичних конференцій, симпозіумів, з'їздів, конгресів:			сертифікат/диплом
	однорозовий захід;	15*	20	
	захід тривалістю 2 дні та більше.	25*	30	
2.6	Проведення симуляційних тренінгів або тренінгів з оволодіння практичними навичками, в тому числі під час науково-практичних конференцій, симпозіумів, з'їздів, конгресів:			оригінал програми заходу, сертифікату тренера, запрошення від організаторів взяти участь у заході в якості тренера
	однорозовий захід;	10		
	захід тривалістю 2 дні та більше. (бали нараховуються за проведення одного заходу на рік)***	15		
2.7	Тематичне навчання (фахові школи, семінари, майстер-класи тощо):			сертифікат/диплом
	однорозовий захід;	10*	15	
	захід тривалістю 2 дні та більше.	20*	25	
2.8	Проведення тематичного навчання щонайменше на регіональному рівні (фахові школи, тренінги, семінар, майстер-класи):			оригінал сертифікату тренера та програми заходу
	однорозовий захід;	10		
	захід тривалістю 2 дні та більше. Але не менше ніж два бали за годину роботи у випадку проведення окремих сесій (бали нараховуються за проведення одного заходу на рік)***	15		
3. Інформальна освіта				
3.1	Публікація статті або огляду в журналі з імпакт-фактором	20	30 в іноземних виданнях офіційними мовами Європейського Союзу	бібліографічна довідка

* Кількість балів за заходи, які відбуваються в країнах з високим рівнем доходу (за рейтингом Світового Банку) або акредитовані за кордоном чи в Україні ЕАССМЕ/ACCME/RCPCSC чи сертифіковані ERC/ILCOR/АНА під час підрахунку загальної кількості балів множить на 2.

** Максимальна кількість балів не обмежена, але до щорічного обов'язкового мінімуму балів безперервного професійного розвитку враховуються не більше зазначеної у таблиці кількості балів.

*** Тільки для тренерів, що отримали сертифікати міжнародних організацій.

**** Врахування балів за підвищення кваліфікації на циклах тематичного удосконалення в закладах (на факультетах) післядипломної освіти, в тому числі за змішаною (денною та дистанційною) формою освіти, здійснюватиметься не більше 2 разів на 5 років, незалежно від кількості пройдених циклів тематичного удосконалення. Вказане обмеження щодо нарахування балів безперервного професійного розвитку починає діяти з дати набрання чинності цим наказом.

{Додаток 4 в редакції Наказу Міністерства охорони здоров'я № 1753 від 18.08.2021}

ПЕРЕЛІК
лікарських спеціальностей, для яких не є обов'язковою мінімальна
кількість балів безперервного професійного розвитку

1. Авіаційна та космічна медицина
2. Генетика лабораторна
3. Генетика медична
4. Геріатрія
5. Гігієна дітей та підлітків
6. Гігієна праці
7. Гігієна харчування
8. Дезінфекційна справа
9. Загальна гігієна
10. Клінічна біохімія
11. Комунальна гігієна
12. Лабораторна імунологія
13. Лабораторні дослідження факторів навколишнього середовища
14. Лабораторні дослідження фізичних факторів навколишнього середовища
15. Лабораторні дослідження хімічних факторів навколишнього середовища
16. Лікувальна фізкультура
17. Лікувальна фізкультура і спортивна медицина
18. Наркологія
19. Народна та нетрадиційна медицина
20. Паразитологія
21. Патологічна анатомія
22. Професійна патологія
23. Психофізіологія
24. Радіаційна гігієна
25. Радіонуклідна діагностика
26. Санологія
27. Спортивна медицина
28. Суднова медицина
29. Судово-медична гістологія
30. Судово-медична експертиза
31. Судово-медична імунологія
32. Судово-медична криміналістика
33. Судово-медична токсикологія
34. Судово-медична цитологія
35. Сурдологія
36. Токсикологія
37. Фізіотерапія

{Додаток 5 в редакції Наказу Міністерства охорони здоров'я № 1753 від 18.08.2021}

Документи та файли

- Сигнальний документ — [f483308n455.docx](#) від 06.12.21 13:15, 14 кб
- Сигнальний документ — [f483308n457.docx](#) від 06.12.21 13:15, 14 кб
- Сигнальний документ — [f483308n458.docx](#) від 06.12.21 13:15, 14 кб

Публікації документа

- **Офіційний вісник України** від 05.04.2019 — 2019 р., № 26, стор. 257, стаття 937, код акта 94042/2019